



ВІТАННЯ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З НАГОДИ П'ЯТНАДЦЯТОЇ РІЧНИЦІ З ДНЯ ЗАСНУВАННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

Конституційному Суду України

Вітаю з 15-ю річницею Конституційного Суду України, створення якого ознаменувало собою початок юридичного і практичного впровадження конституційної юрисдикції на теренах нашої країни. Це стало етапною, знаковою віхою в її історії.

Важко переоцінити значущість повсякденної наполегливої роботи, спрямованої на утвердження верховенства Конституції, становлення України як демократичної правової держави, до головних пріоритетів якої віднесено захист прав та свобод людини і громадянина.

Час переконливо підтверджує правильність і своєчасність заснування цього абсолютно нового для нас пра-

вового інституту. Сьогодні в його особі маємо єдиний орган конституційного контролю, який захищає встановлений Конституцією демократичний державний лад, територіальну цілісність, суверенні права народу, а також надійно охороняє сам Основний Закон.

Прийняттям Конституційного Суду України до Європейської конфедерації конституційних судів зафіксовано визнання того, що в нашій державі діє незалежне конституційне правосуддя, створено реальний механізм вирішення конституційних спорів, а офіційне тлумачення конституційних положень суттєво впливає на загальний розвиток права і законодавства.

Цілком очевидно, що для ефективного здійснення Конституційним

Судом свого високого призначення, суспільно важливої місії слід і надалі підвищувати рівень довіри та поваги до його рішень, забезпечувати неухильне й безумовне їх виконання, послідовність та відповідальність у формуванні правових позицій. Усе це має досягатися тільки правовими засобами, у правовій формі, і в цьому сенсі Конституційний Суд є вищим судом права.

Зичу вам на цьому шляху енергії, наснаги та цілеспрямованості, успіхів у подальшому утвердженні конституційних засад, принципів і цінностей.

Volodymyr LITVIN

Володимир ЛИТВИН.

Над Конституцією – лише Бог,

– стверджував Леонід ЮЗЬКОВ,
перший Голова Конституційного Суду України, один із
засновників Національної академії правових наук України,
доктор юридичних наук, професор (28.01.1938 – 2.03.1995)

Народився Леонід Петрович у селі Новоселиця на Хмельниччині. Після навчання в Бердичівському педучилищі (1953–1957 роки) викладав малювання в середній школі на станції Турчинка, що на Житомирщині. Його педагогічний шлях на певний час перервався строковою військо-

вою службою, яку він проходив у Прикарпатському військовому окрузі в 1957–1960 роках. Проте свого таланту пейзажиста Леонід Петрович не цурався ніколи.

Наукові, науково-педагогічні та правові орбіти відкрилися перед Леонідом Петровичем після завершення



28.01.1938 – 2.03.1995

навчання на юридичному факультеті Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка (1960–1965 роки).

Навчаючись в аспірантурі рідного університету (1965–1967 роки), Л. Юзьков одночасно працював науковим співробітником лабораторії управління та управлінської праці в місцевих радах (1965 рік), а після завершення дисертаційного дослідження обійняв посаду старшого викладача кафедри державного і адміністративного права юридичного факультету університету (1967–1972 роки). Дисертацію на тему «Система исполнительно-распорядительных органов местных советов Украинской ССР и основные направления её совершенствования в современный период» Леонід Петрович захистив 24 лютого 1969 року та отримав диплом кандидата юридичних наук.

Протягом 1967–1987 років вишли друком 63 праці Л. Юзькова, з яких 49 підготовлені ним особисто, а 14 – у співавторстві з такими відомими вченими-державознавцями, конституціоналістами, як М. Вітрук, М. Корнієнко, І. Гаркуша, Д. Керімов, В. Копейчиков, О. Крупчан, В. Погорілко, Р. Синельникова, О. Фрицький, та іншими. Серед найцікавіших робіт цього періоду – стаття «Системний підхід до вивчення предмета науки управління», розділ «Наукові основи організації і питання удосконалення системи виконавчорозпорядчих органів місцевих рад» у монографії «Наука управління і місцеві ради» та низка інших. Особливий інтерес для іноземців становив текст Конституції УРСР, виданий ученим у перекладі англійською, німецькою, французькою та іспанською мовами.

Беручи до уваги наукові здобутки Л. Юзькова, ВАК Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти СРСР 17 грудня 1974 року присвоїла йому вчене звання доцента на кафедрі радянського державного будівництва і права.

З липня 1973-го по серпень 1990 року Леонід Петрович працював у Київській вищій партійній школі при ЦК КПУ на посадах старшого викладача, доцента, професора, заступника завідувача та завідувача кафедри радянського державного будівництва і права. Одночасно він проводив дисертаційне дослідження на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук на тему «Державне управління у політичній системі радянського суспільства», яке успішно завершив у 1985 році, захистивши дисертацію на засіданні спеціалізованої вченої ради при Інституті держави і права АН УРСР.

Крім докторського дисертаційного дослідження, Леонід Петрович проводив й інші, локальні, але не

менш важливі дослідницькі роботи, що публікувалися як у журналах, так і окремими брошурами, працював над питаннями розвитку правової держави. Результатом цього стали праці «Про правову державу і державне право», «Через демократизацію к правовому государству», «Формирование социалистического правового государства как отражение процесса демократизации советского общества», «О структуре и содержании новых Конституции СССР и Конституции УССР» тощо.

Активна наукова та науково-педагогічна діяльність Л. Юзькова сприяла тому, що рішенням Державного комітету СРСР з народної освіти від 18 листопада 1987 року йому було присвоєно вчене звання професора на кафедрі радянського державного будівництва і права. Крім того, Указом Президії Верховної Ради УРСР від 13 червня 1984 року Л. Юзькову присвоєно почесне звання професора на кафедрі радянського державного будівництва і права.

Леонід Петрович Юзьков, ще перебуваючи на посаді професора Київської вищої партійної школи при ЦК КПУ, 7 червня 1990 року взяв участь у конкурсі на заміщення вакантної посади професора кафедри державного і адміністративного права юридичного факультету. На засіданні вченої ради університету шляхом таємного голосування у вересні 1990 року його одноостайно (49 учасників голосування) було обрано на посаду професора цієї кафедри.

Займаючись науково-педагогічною роботою в університеті, професор Л. Юзьков одночасно вів активну державотворчу діяльність. Постановою Верховної Ради УРСР від 24 жовтня 1990 року № 405-XII його включають до складу Комісії з розробки нової Конституції УРСР. Згідно з Постановою Президії Верховної Ради УРСР від 18 березня 1991 року № 841-XII він входить до групи наукових експертів з питань Союзного договору, а Президент України своїм Розпорядженням від 7 квітня 1992 року № 51 вводить його до персонального складу Колегії з питань правової політики Державної думи України тощо.

Активний розробник проекту Декларації про державний суверенітет України та проекту нової Конституції України.

Погляди вченого на розбудову правової держави достатньо повно викладено в його наукових працях у галузі конституційного права, зокрема у статті «Верховенство Конституції і конституційність законів», де Леонід Петрович дав чітку характеристику засад субординаційних зв'язків правових регуляторів,

зокрема верховенства Конституції, конституційності законів, підзаконності всіх інших правових актів і дій. Він стверджував, що над Конституцією не можуть «стояти» не тільки державні (правові) акти, а й будь-які інші соціальні акти: політичні, корпоративні, акти самоврядування тощо. Усі вони повинні відповідати букві й духу Конституції, але й сама Конституція, за словами вченого, має бути «конституційною». Це може гарантувати її висока народна легітимність, тобто відображення нею справжньої волі народу, визнання й утвердження загальнолюдських цінностей, насамперед підпорядкування держави, її влади, усіх чиновників служінню суспільству, а не навпаки, врахування в Конституції загальноновизнаних і вивірених практикою міжнародних стандартів демократичного конституціоналізму.

Беручи до уваги рівень професійної кваліфікації та організаційні здібності Л. Юзькова та керуючись статтею 5 Закону України «Про Конституційний Суд України» від 3 червня 1992 року, Верховна Рада України обрала його Головою Конституційного Суду України, що й підтвердила відповідною Постановою від 1 липня 1992 року № 2529-XII.

У цей час Л. Юзьков продовжував ґрунтовно займатися науковими заходами забезпечення функціонування судової конституційної юрисдикції в Україні. Постановою Верховної Ради України від 10 листопада 1994 року № 231/94 ВР він був включений до складу Комісії з опрацювання проекту нової Конституції України, працював над внесенням змін до Закону України «Про Конституційний Суд України» 1992 року та у складі Національної кодифікаційної комісії, завданням якої було прискорення роботи з кодифікації українського законодавства й забезпечення скоординованості в її проведенні та здійсненні належної правової експертизи законопроектів (Постанова Президії Верховної Ради України від 12 квітня 1994 року № 4072-XII).

Президент України Указом від 23 липня 1993 року № 275/93 затвердив його дійсним членом Академії правових наук України. Варто зазначити, що Леонід Петрович мав високий науковий авторитет не лише серед учених України та союзних республік, він не раз виїздив читати лекції за кордоном, зокрема в колишніх Чехословацькій Соціалістичній Республіці, Угорській Народній Республіці, Польській Народній Республіці. За даними Академії правових наук України, в 1994 році академік Л. Юзьков двічі брав участь у наукових конференціях, що проводилися в Німеччині та Греції.